

Oponentský posudek BP Kataríny Prikrylové: „Individuálne rozpoznávanie u papagájov sivých“

Vypracovala: Jana Brojerová

Bakalářská práce Kataríny Prikrylové se zabývá problematikou individuálního rozpoznávání pomocí vizuálních vodítek u papoušků šedých. V úvodní rešerši se autorka zabývá funkcí schopnosti individuálního rozpoznávání, smyslovými modalitami, na jejichž základě tento proces probíhá a shrnuje dosavadní poznatky o druhovém a individuálním rozpoznávání u člověka a zvířat, přičemž se zaměřuje především na výzkumy s podobnou metodikou a designem. Experimentální část má členění standardní.

V teoretické části dostatečným způsobem popisuje současný stav vědění o dané problematice. Velmi pozitivně hodnotím mimo jiné kapitoly, ve kterých porovnává zrakové vnímání u ptáků a lidí (resp. ostatních savců) a o individuálním rozpoznávání u ptáků. Dále hodnotím velmi pozitivně skutečnost, že autorka kriticky vyhodnocuje uvedené studie a uvádí i jejich limity vzhledem k vlastnímu výzkumnému tématu.

Pokud jde o teoretickou část, moje připomínka se týká kapitoly „*Medzidruhové a vnútrodruhové rozpoznávanie*“. Autorka udává: „...výskumy zamerané na rozpoznanie dravca subjektom druhu, ktorý je potenciálnou korisťou sú rozpoznávaním a poskytujú dôležitú informáciu o tom, ako konkrétne zviera spracováva informáciu o inom jednotlivcovi, tomto prípade o predátorovi. Avšak ide len o všeobecnú kategóriu „predátor“, ktorú má subjekt rozpoznať (ako dôkaz sa používa napríklad prezencia očakávaného chovania v takej situácii – prejavy strachu v správaní) a nie o rozpoznanie identity konkrétneho individuálneho dravca.“ Existuje i několik studií zabývajících se rozpoznáváním individuálních charakteristik u predátorů. Např. výzkum Slobodchikoffa a kol. (2009) naznačuje, že psouni prérioví jsou schopni rozeznávat predátory jako jednotlivce. Přičemž tato schopnost je významná tehdy, nacházejí-li se na území druhu-kořisti dlouhodobě predátoři-rezistenti, kteří se od sebe navzájem liší loveckými technikami.

Dále bych si přála, aby se autorka více v teoretické části věnovala tomu, co to vlastně znamená mít schopnost individuálně rozpoznávat jednotlivce (rozdíl mezi schopností vnímání abstraktního konceptu identity jedince vs. „pouhé“ vyhodnocování relativní relativní podobnosti mezi podněty). Jaké vlastnosti jsou k tomu potřeba a jaké výhody z toho plynou pro sociální druh, jakým je např. papoušek šedý.

Co se týče formální stránky, mám připomínku k řazení jednotlivých kapitol v teoretické části (např.: kapitola „*Metódy používané pri výskume vizuálneho rozpoznávania*“ je zařazena mezi kapitoly „*Rozdiely ve vizuálnej percepcii medzi ľuďmi a vtáky*“ a „*Individuálne rozpoznávanie u ľudí*“). Z hlediska plynulosti celého textu by, dle mého názoru, bylo lépe tyto kapitoly přeskupit.

V experimentální části pak autorka střídá čas minulý s přítomným. Měla by vše sjednotit.

K praktické části bakalářské práce mám následující otázky:

- Autorka uvádí, že v případě, že papoušci dosáhli v několika následujících cvičeních po sobě 80%, postoupili do následující fáze. V kolika po sobě následujících cvičeních mělo být těchto 80% dosaženo, aby byl postup do následující fáze možný?
- Kolik dvojic studentů s ptáky cvičilo? Lišily se výsledky jednotlivých papoušků v rámci cvičících dvojic?
- Každý subjekt v rámci jednoho cvičení ve fázi 2 měl vyřešit 20 zadání. Stalo se, že zvíře nedokončilo všech 20 zadání? Jak se v takovémto případě dále postupovalo?

Připomínku mám k popisu protokolu (fáze 3). Bylo by přehlednější uvést veškeré možné modifikace např. do tabulky.

Popis individuálních osobnostních charakteristik jednotlivých subjektů kvituji, neboť se zdá, že velmi ovlivňují experiment. Což je v následné diskusi velmi podrobným a vyčerpávajícím způsobem probráno.

V rámci diskuse autorka dostatečně vysvětluje získané výsledky i limity své studie (především omezení vzorkem) a navrhuje další možné rozšíření svého výzkumu.

Naznačená vhodnost srovnávat papoušky šedé v tomto ohledu spíše s vyššími primáty než s ostatními ptáky je zde zcela namístě. Vždyť co se týče sociálního uspořádání a charakteristiky druhu, mají papoušci šedí se šimpanzi mnoho společného.

Autorka BP, Katarína Prikrylová, prokázala schopnost samostatné přípravy a provedení experimentu. Velmi pozitivně hodnotím i rozsah použité literatury.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Mladé Boleslavi, dne 5.9.2016.

Jana Brojerová

